

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

LXXV. An Dignitas satisfactionis crescat ex Dignitate satisficientis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

P. Haunold etiam probat, peccatum mortale destitui quoque gravitate simpliciter infinita, in quantum est malum DEI; quia DEVS tantò gravius contemnitur, & offenditur, quantò gravius præcipit actum bonum, qui per peccatum formaliter excluditur, quatenus non continet bonitatem actus præcepti. Vnde licet terminus, à quo aliquis avertitur per peccatum mortale, semper sit idem, & simpliciter infinitus, modus tamen se avertendi à DEO contra legem, gravius vel leviùs præcipientem, est inæqualis, & ideo peccatum mortale etiam in quantum est averso à DEO, & est inæquale consequenter nullum est simpliciter infinita malitia.

CONTROVERSIA LXXV.

DIGNITAS SATISFACTIONIS.

An hæc crescat ex Dignitate satisfaciens.

341. Quemadmodum infinita Dignitas Christi merentis, & satisfaciens, est ratio formalis, ut ejus merita, licet non acquirant infinitam intensiorem, aut bonitatem moralem, dignificentur, & extollantur ad Valorem simpliciter infinitum, ita P. Haunoldus lib. 4. n. 129. Jure merito concessit, quòd quia dignitas major personæ auget Valorem operis, etiam plus præmii pro æquali opere accepturus essetis, qui esset sanctior, quàm qui esset minùs sanctus. Quam assertionem probavit clarissimo Testimonio S. Thomæ 2. dist. 29. a. 4. in C. ad quod nec Verbulum respondit Adversarius: Textus autem S. D. sic sonat. [Dicendum, quòd cum meritum non consistat in habitu, sed in actu, nec in actu quolibet, sed in eo, qui per habitum Gratiae NB. informatur. Actus autem omnis meritorius ex Voluntate procedat, oportet, quòd meritum aliquid habeat NB. à Gratia, & aliquid à voluntate, & aliquid ex objecto actus. Vnde species actus trahitur: & ideo ex his tribus efficacia merendi, mensurari potest, ex Gratia, Voluntate, & objecto. Quantò enim NB. majori Charitate, & Gratiâ actus informatur, tantò magis est meritorius.] Ita S. Doctor, cujus tam aperta sententia non debuit dissimulari, longè minùs refutari ab ejus Discipulo. Idque exemplis humanis illustrari potest. Si enim summus aliquis belli Dux, & gregarius miles prorsus simile obsequium Cæsari præstitissent, v.g. prodicionem seu occultam conjurationem contra Cæsarem, detexissent, majus utique præmium decernendum esset Duci, quod

scilicet Dignitati ejus consentaneum esset, quàm gregario militi decerneretur, licet Dignitas Ducis nihil perfectionis aut intensiorem, aut influxus physici actioni meritoriae contulisset.

342. Vnde Adversarius frustra laborat in assignanda disparitate inter gratiam sanctificantem, & inter Personam Verbi Divini, ut salvâ hujus virtute dignificandi meriti Christi infinitè, deneget gratiæ vim dignificandi ultra bonitatem & intensiorem propriam actus meritorij. Dum ait: [Cum gratia sanctificans sit habitus, subditur Voluntati quoad usum, & solum dignificat secundum influxum, quem præstat: Vnde sicut nullatenus dignificat, si nullatenus influat, ut contingit, quando homo iustus non utitur gratiæ influxu, sed in actum mere naturalem prorumpit; ita cum influit, non dignificat, nisi juxta quantitatem influxus; ac proinde, si, quamvis gratia sit intensa ut octo, non influat nisi ut quatuor, solum præstat dignitatem ut quatuor: aliâ intensiōe solum concomitanter se habente; Persona autem Verbi non subditur usui libero Voluntatis; cum substantialis sit, & non possit Voluntas sine Personæ concursu operari; ideoque dignificat secundum totum, quod potest, & per consequens infinitè, juxta S. Thomam hic q. 48. a. 2. ad 3. dicentem: quòd dignitas carnis est æstimanda secundum Personam assumptam, in quantum scilicet erat caro DEI, ex quo habebat dignitatem infinitam.]

343. Hæc enim disparitas partim supponit falsum, partim est impertinens. Quia nimirum nec gratia sanctificans, nec Persona Verbi dignificat merita in genere Causæ efficientis, ideo supponit falsum; S. Doctor quippe loco cit. Personæ Verbi tantum tribuit vim dignificandi in genere Causæ formalis, quatenus per Unionem transfundit in carnem dignitatem DEI, in merita hoc ipso transfertur denominatio, quòd sint merita Personæ, habentis dignitatem infinitam, adeoque infinitam Vim merendi, ac satisfaciendi: aliàs si in genere causæ efficientis tantum Verbum Divinum dignificaret merita, producendo bonitatem intrinsecam & intensiorem illorum, hoc ipso non tribueret illis Valorem infinitum, quia non tribuit bonitatem, & intensiorem infinitam. Pari ratione gratiæ sanctificantis S. D. supra relatus, adscribit Vim dignificandi in genere Causæ formalis, quatenus immediatè personam merentem, & hac mediante actum illius meritorium informat, & hoc sensu S. D. 1. 2. q. 114. a. 3. in corp. de Virtute gratiæ dignificandi, & reddendi meritum condignum Vitæ æternæ, ait: [Attenditur etiam pretium operis secundum dignitatem gratiæ, per quam homo confors factus Divinæ naturæ adoptatur in Filium DEI, cui debetur hæreditas ex ipso Jure adoptionis.] Vnde licet gratia nullatenus dignificet actum, si nullatenus

influat in actum mediante habitu Virtutis supernaturalis, (qui alius non daretur id, quod esset dignificandum) non tamen dignificat per solum influxum, aliud enim est influere, & aliud, dignificare. Ex quo ulterius patet, disparitatem assignatam ab Adversario quoad modum influendi, non autem quoad modum dignificandi inter gratiam, & Personam Verbi, esse impertinentem; proinde non debuisse suam Thesin sic concludere: *quam disparitatem non perpendit Haunoldus*: sed sic: *quam disparitatem parvi pendit Haunoldus*.

CONTROVERSIA LXXVI.

MOTIVUM INCARNATIONIS.

An istud potuerit Christo esse Occasio Gaudij Speculativi de Peccato Adami.

344. Necessè est, Adversarium fateri, quod vel Ecclesia in Sabbato sancto absurdè canat: *O Felix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere Redemptorem*: vel quod P. Haunoldus lib. 4. n. 200. *Non absurdè existimaverit*. [Tam parum esse absurdum, Christum gaudio speculativo gaudere de peccato Adami, sine quo non fuisset futurus, quam quod Martyres multi gavisi sint de persecutione Tyrannorum.] Ex hoc enim, quod S. Thomas 2. 2. q. 124. a. 1. ad 3. de Martyrio sic loquatur: *Non debet homo occasionem dare injustè agendi, sed si quis injustè egerit, ipse moderatè tolerare debet: non eo ipso negat, (ut in consequenter deducit Adversarius) Martyres de persecutione Tyrannorum activè, utpote injustè licitè fuisse gavisos gaudio Speculativo*: Nam per allegata Verba non debet homo occasionem dare &c. tantum excluditur gaudium Practicum, quod scilicet per oblatam occasionem positivè inductivam est causa injustè agendi. Imò S. D. I. c. a. 3. ad 1. agnoscit ut actum perfectionis: *cum ex Zelo Fidei, & charitate fraterna multotiens leguntur Sancti Martyres sponte se obruisse martyrio*, & sic datà occasione solummodo permissivà, speculativè deinde gavisi esse de illatione Martyrij, tanquam de collatione rei desideratæ.

345. Neque hoc gaudium Adversarius rectè nititur tollere ab ipsis, dicendo. [Sicut desideranti rem aliquam absentem, non propterea illius absentia placet; sed quemadmodum peccatum, licet in positivo consistens, ideo sub ratione deformitatis, entitati actus identificatæ, non est à DEO, quia non continetur sub objecto Omnipotentis Divinæ; nec clau-

dicatio oritur à Virtute progressivà, sed à tibia curva, sic licet Verbum non fuisset incarnatum, Adamo non peccante, tamen ad gaudendum nescio quo speculativo gaudio de peccato, se Voluntas Christi impeccabilis (idem vult dicit de Voluntate Martyrum) non extendit.] Ad primam quippe paritatem inter desiderium rei absentis, & inter gaudium speculativum de peccato, ratio disparitatis hæc ab Adversario advertenda fuisset, quia absentia rei desideratæ non est medium vel causa obtinendi rem absentem, & ideo absentia non desideratur: Peccatum vero Adami est aliquo modo causa Incarnationis & existentis Christi; similiter peccatum Tyrannorum est aliquo modo causa persequutionis Martyrij: Vnde sicut licitum est gaudium speculativum de effectu, ita etiam licitum est de causa, vel de eo, sine quo non daretur effectus.

346. Rectè itaque videtur Adversarius aliqualem ignorantiam falsus esse his Verbis: *Nescio quo gaudio speculativo de peccato*: nam planè videtur, non satis intelligere modum tendendi, & rationem motivam gaudij speculativi, quæ in peccato reperitur; quorum utrumque patebit ex ipsius actus expositione, quæ talis est. Displicet mihi quidem peccatum, quatenus est offensiva DEI, ex suppositione tamen, quod illud sit independens à mea actuali cooperatione, gaudeo, quod habeat conducentiam, & à DEO ordinetur ad talem effectum, mihi tam bonum, qui sine ejus existentia non fuisset futurus. Et sic quemadmodum DEVS affectu permissivo potest tendere in ipsam deformitatem peccati, non intendendo illam & per se causando, sed ab arbitrio creato liberè positam ordinando ad bonum effectum, sic Voluntas creata potest de conducentia & ordinabilitate, aliunde supposita, speculativè gaudere. Vnde altera paritas, ab Adversario objecta, nobis servit ad declarationem gaudij speculativi de peccato non præcisè quæ tali, sed de ratione motivâ, illi, annexa. Et hoc modo gaudet Ecclesia de culpa Adami, tanquam felici, id est, conducente ac ordinabili ad suam felicitatem: ac proinde propter receptum à tota Ecclesia loquendi modum, non est periculum hæresis, cujus cautelam incautè Adversarius objicit hac Thesi suæ clausulâ. [Vbi saltem, quia ex Aquinate 1. p. q. 31. a. 2. etiam ex Verbis inordinatè prolatis incurritur hæresis, est cum Majori cautela loquendum.]

CON-